BurgersAanZet.

Burgerinitiatieven die geloven in de kracht, het oplossingsvermogen en de verbondenheid van en tussen burgers.

Jaarverslag 2020

BurgersAanZet.

Burgerinitiatieven die geloven in de kracht, het oplossingsvermogen en de verbondenheid van en tussen burgers.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 : Inleiding 3

Hoofdstuk 2 : Missie en visie 4

2.1. Ontstaan- en bestaansreden BAZ 4

2.2. Missie 4

Hoofdstuk 3 : kader 5

3.1. Vermaatschappelijking 5

3.2. Definitie burgerinitiatieven binnen BAZ 5

Hoofdstuk 4 : organisatiemodel 9

4.1. Het kader 9

4.2. Het verhaal van het paarse mandje: naar een uniek BAZ-organisatiemodel 11

Hoofdstuk 5 : werkingsverslag 2020 13

5.1. Strategische doelstelling 1: Burgerinitiatieven zichtbaar maken voor burgers, verenigingen, lokale besturen, welzijnsorganisaties 13

5.1.1. Externe communicatie 13

5.1.2. Verzamelen van goede praktijkvoorbeelden 13

5.1.3. De website 13

5.2. Strategische doelstelling 2: Pro-actief met verenigingen en organisaties aan de slag gaan rond gastvrijheid en welkom heten 14

5.2.1. De workshop 'Iedereen welkom in jouw vereniging' 14

5.2.2. De inspiratiebundel gebaseerd op verhalen van mensen in kwetsbare situaties 15

5.2.3. Het opzetten van proeftuinen 15

5.2.4. Aan de slag met de vraag van VIVEL 15

5.3. Strategische doelstelling 3: Aandacht voor een krachtgerichte en netwerkversterkende kijk op vrijwilligers en vrijwillig engagement 16

5.4. Strategische doelstelling 4: Burgers goesting geven om aan de slag te gaan en lokale besturen meenemen in hun rol hierin 16

5.4.1. BAZ on the road 16

5.4.2. Het ontwikkelen van een online workshop voor lokale besturen 17

Hoofdstuk 1 : Inleiding

2020 was een vreemd jaar.

De maatregelen ter bestrijding van het coronavirus hadden een grote impact op onze ambitieuze jaarplanning:

- Lokale besturen die bij aanvang interesse hadden om een project op te zetten werden opgeslorpt door allerlei meer dringende zaken
- Focusgroepen, workshops, overlegmomenten vielen weg omdat het fysiek samenkomen niet kon of werd afgeraden of omdat de deelnemers (die zich vaak ook in risicogroepen bevonden) het liever uitstelden.

Maar ook op de projectwerking van BAZ was de impact voelbaar:

- Binnen het samenwerkingsverband vielen geplande projecten weg, terwijl deze projecten ons kansen hadden geboden om co-creatief aan de slag te gaan en elkaar zo beter te leren kennen.
- Daarnaast was er uiteraard ook het effect van de coronacrisis op de werking van de individuele partnerorganisaties dat op zijn beurt een impact had op de fysieke en mentale ruimte en bandbreedte van de partners binnen het samenwerkingsverband.

Tegelijk bood deze vreemde tijd ook kansen:

- Het gaf ons tijd om een aantal operationele doelstellingen verder te verdiepen, om de geplande workshops uit te werken en onze website te lanceren.
- Maar evengoed creëerde het ruimte om inhoudelijk stil te staan bij o.a. de betekenis van burgerinitiatieven en om op niveau van het samenwerkingsverband met elkaar in gesprek te gaan over ons gedeeld doel.

De grootste winst kwam echter vreemd genoeg van de coronacrisis zelf, die willens nillens een zeer grote ***bewustwordingscampagne*** werd rond ***het belang van de 2de welzijnspijler***: de nood aan verbondenheid werd tastbaar in de vele verhalen en getuigenissen, van jonge kinderen tot deze van 80 plussers.
De crisis toonde ook aan dat betrokken burgers vlug/vlugger kunnen schakelen dan professionele zorgsystemen en inderdaad complementair van grote waarde zijn.
Tot slot leerden we als BAZ op korte tijd veel nieuwe initiatieven en voorbeelden van goede praktijken kennen die we nu zo vlug mogelijk ook ruimer willen verspreiden.

Kortom, 2020 werd een jaar vol verrassingen, uitdagingen en kansen. In wat volgt schetsen we, vertrekkend van het plan uit december 2019, de acties die gerealiseerd werden én de nieuwe ideeën en initiatieven die “en cours de route” ontstonden. Maar eerst schetsen we nog eens kort het kader en de visie en missie van waaruit BAZ ontstond.

Hoofdstuk 2 : Missie en visie

2.1. Ontstaan- en bestaansreden BAZ

Het ontstaan van BurgersAanZet kadert in het grote verhaal van ***vermaatschappelijking van de zorg.***

Een zorgzame samenleving met een goed uitgebouwde professionele zorg en dienstverlening op maat heeft nood aan een goede basis waar je als samenleving ook inzet op:

- Het versterken van mensen
- Het verhogen van verbondenheid en betrokkenheid op elkaar
- Het vrijwillig engagement van burgers naar burgers

Binnen BAZ spreken we in dit kader van een 2de welzijnspijler: een pijler die complementair is aan de professionele zorgpijler en vertrekt van initiatieven van mensen en vrijwillige betrokkenheid op elkaar.

Een pijler die een hele reeks initiatieven bundelt die het sociaal en menselijk kapitaal dat in een samenleving aanwezig is, zichtbaar maakt.

2.2. Missie

Om die 2de welzijnspijler:

- Meer in beeld te brengen
- Te versterken
- Uit te breiden
- En te ondersteunen

Werd BurgersAanzet opgericht, een samenwerkingsverband dat gegroeid is uit 5 vrijwilligersorganisaties zijnde ATK, Domo vzw, EKC, LUS vzw en Magenta.

Deze 5 burgerinitiatieven stellen via het samenwerkingsverband hun ervaring, visie, kennis en methodieken met betrekking tot kracht- en netwerkgericht werken en vrijwillig engagement ten dienste van de bekendmaking, versterking en uitbouw van deze 2de welzijnspijler.

Hoofdstuk 3 : kader

Binnen BAZ staan 2 thema's heel centraal: enerzijds is er het thema ***vermaatschappelijking*** (van de zorg) centraal, en anderzijds het concept ***burgerinitiatieven.***

3.1. Vermaatschappelijking

In de 'Startnota transitieprioriteit Zorg en samenleven in 2050' beaamt de Strategische adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG, 2017) dat het nodig is om de sociale cohesie in onze samenleving structureel te versterken. De aanwezigheid van sociaal kapitaal bij mensen en het zich verbonden weten met elkaar zijn immers mee bepalend voor de gezondheid en het welzijn. ***Bovendien vormt sociale cohesie in de samenleving een noodzakelijke voorwaarde voor de vermaatschappelijking van zorg en ondersteuning. Om effectief werk te maken van vermaatschappelijking is het nodig om nog sterker in te zetten op de ondersteuning van de informele netwerken rond mensen***

De concrete werkingen van de 5 partnerorganisaties bewijzen dat burgers, vertrekkend van een persoonlijke betrokkenheid op andere burgers, op onmiskenbare wijze bijdragen aan meer verbondenheid en maatschappelijke inclusie. Dit wil BurgersAanzet in de verf zetten en stimuleren. Voor ons gaat het over een pijler gebaseerd op het geloof in de weerbaarheid, veerkracht en creativiteit van mensen en in hun vermogen om in verbondenheid hun leven invulling te geven en het in handen te houden.

3.2. Definitie burgerinitiatieven binnen BAZ

Binnen het samenwerkingsverband gingen we in 2020 aan de slag met de vraag: 'Wat zijn burgerinitiatieven en tot welke initiatieven richt BAZ zich?

Geen evidente opdracht bleek al gauw, omdat diversiteit net één van de kenmerken is van burgerinitiatieven, waardoor er zeer veel verschillende initiatieven zijn die onder het label burgerinitiatief vallen. Sommige van die initiatieven zijn kortdurend en ad hoc, terwijl andere een lange termijn doel nastreven. Soms gebeuren zaken in een zeer los verband, bij andere merk je een structurele organisatievorm, enz.

We deden een poging tot synthese oa op basis van het onderzoek van Dirk Holemans [1], Bo Fagardo [2] en een publicatie van Emilie Van Daele[3].

[1] Het onderzoek van Holemans, Van de Velde, De Moor en Kint uit 2018 "Wanneer burgers samen het heft in handen nemen: burgercollectieven opgericht in 2015 en 2016 van naderbij bekeken" Een studie met steun van de Koning Boudewijnstichtingen uitgevoerd door Oikos Denktank in samenwerking met prof. T. De Moor (Universiteit Utrecht)

[2] Fagardo, B., Matthijs, L., Emmery, K., Valgaeren, E. & Luyten, D. (2019). Burgerinitiatieven voor gezinnen, door gezinnen. Een verkennend onderzoek. Brussel: Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee) en Gezinsbond

[3] Van Daele, E. (2017).Een middenveld dat burgerinitiatieven ondersteunt. TerZake Magazine, 2.

Het vertrekpunt in onze zoektocht was duidelijk: het geloof in de kracht van burgers. Dit geloof werd tijdens de coronaperiode nog versterkt. We zagen om ons heen burgers het verschil maken, vanuit persoonlijke overtuiging, om een nood te lenigen of iets aan te kaarten.
Bij sommigen lag het accent op actie, bij anderen ging het over burgers die mee willen nadenken en betrokken worden bij bepaalde besluitvormingsprocessen, enz.
Sommige initiatieven zoals het idee voor een ouderenrechtencommissariaat, het applaus om 20u in de eerste lockdown, … kregen media-aandacht, anderen bleven meer onder de radar.

Bij van de Wijdeven[4] vinden we een handig kader waarbinnen Burgerinitiatieven gesitueerd worden in de driehoek overheid / markt / samenleving:

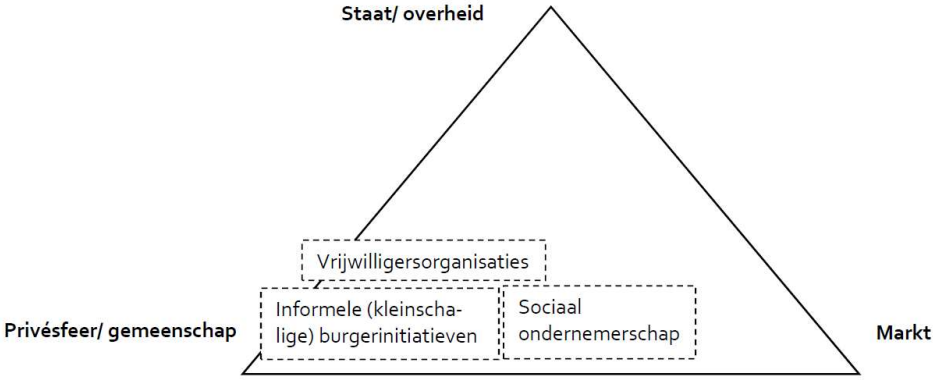

Figuur 1: Situering burgerinitiatieven (van de Wijdeven et al., 2013)

In een artikel van Fleur Noy en Dirk Holemans[5] vonden we nadien enkele vragen die we als BAZ konden gebruiken om ons "werkingsgebied" scherper te stellen:

- In welke mate is het initiatief gestart vanuit de burger?
- In welke mate hebben burgers een zeg in de vorm, organisatie en de toekomst van het initiatief?
- Is het initiatief structureel opgezet en probeert het op lange termijn resultaat te realiseren?

Op basis van deze vragen kwamen we met BAZ tot volgende 3 algemene selectiecriteria:

1. **Binnen BAZ spreken we van een burgerinitiatief als het ontstaan is van onderuit, vertrekkend van thema's die in de samenleving leven, door burgers die iets willen doen of mee beslissen op spontane en vrijwillige wijze**
   Een belangrijke voedingsbodem voor burgerinitiatieven, namelijk het geloof van individuen dat (bepaalde aspecten van) de samenleving beter van onderuit (worden)/wordt vormgegeven op een spontane en vrijwillige wijze is voor BAZ een belangrijk criterium.

[4] Wijdeven, T. van de, Graaf, L. de, & Hendriks, F. (2013). Actief burgerschap: lijnen in de literatuur. Tilburg: Tilburgse School voor Politiek en Bestuur.
[5] Fleur Noy en Dirk Holemans. Burgerinitiatieven in kaart gebracht. Oikos 78 (3) 69-81. 2016.

2. **Daarnaast moet er 'burgerlijk actorschap' aanwezig zijn**
   BAZ richt zich op initiatieven die gestart zijn vanuit burgers en waar burgers nadien ook actief in blijven, hun zeg (blijven) hebben in de vorm, organisaties en toekomst.

3. **En gaat het over initiatieven die het louter persoonlijk belang overstijgen**.
   Het gaat over initiatieven die verscheidene doelstellingen nastreven in het maatschappelijk, publiek domein. Deze doelen kunnen enerzijds direct of indirect zijn, en anderzijds zowel tastbaar als abstract zijn.
   Binnen BAZ werd dit 3de selectiecriterium, dat verwijst naar de doelstelling van het burgerinitiatief, vanuit haar ontstaansreden nog verder afgebakend en verfijnd:
   BAZ richt zich naar initiatieven die het louter persoonlijk belang overstijgen en in hun doelstelling ook een sociale, verbindende component hebben waarbij het verhogen en/of versterken van betrokkenheid op en voor elkaar nagestreefd wordt.

Bovenstaande criteria gaven ons al een aantal handvatten om BAZ in onderstaand schema te positioneren. Onze bestaansgeschiedenis voegde nog een cruciale vierde factor toe, namelijk de link met het lokale niveau met betrekking tot de realisatie van de vermaatschappelijking van de zorg.
Het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid kent namelijk expliciet een ***regierol*** toe aan de lokale besturen en geeft hen een belangrijke rol in de realisatie van de vermaatschappelijking van de lokale sociale hulp- en dienstverlening. Ze worden gezien als de partner bij uitstek om vrijwillige en informele zorg te ondersteunen of zelf te organiseren. Burgerinitiatieven worden daarbij benoemd als belangrijke partner naast het professionele zorgaanbod.

Dit alles brengt ons tot volgende afbakening (waarbij de groene cirkel het domein is waar BAZ zich op richt en de paarse cirkel de huidige positionering van BAZ als samenwerkingsverband):

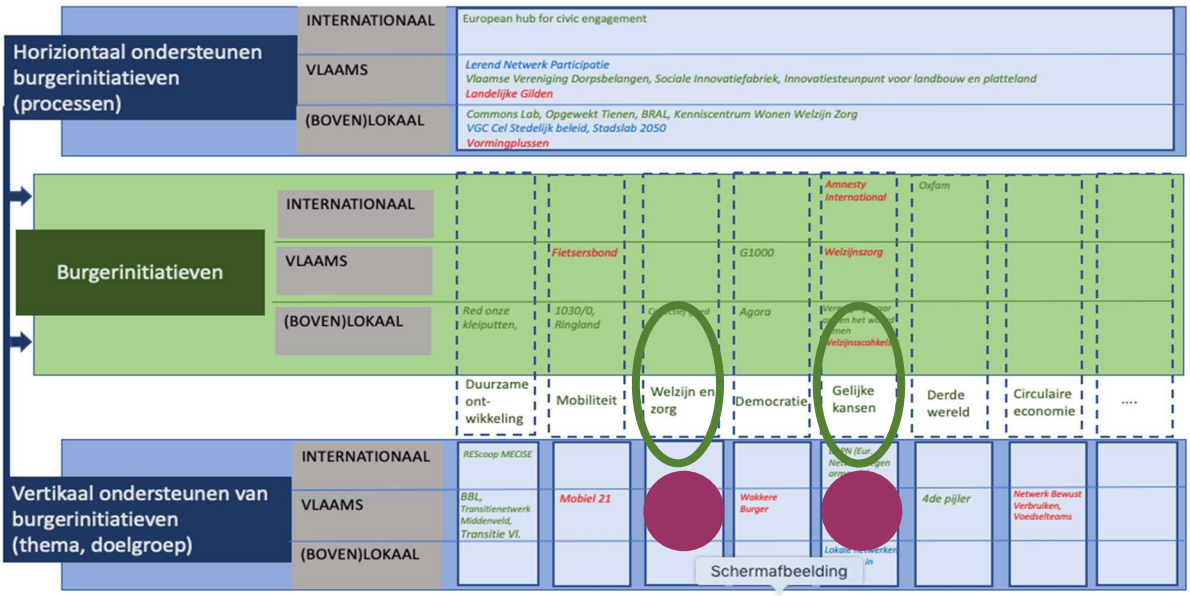

Bron: Socius Interviewsjabloon van de Veldverkenning burgerinitiatieven 2020

Tot slot gaan we er binnen BAZ van uit dat er binnen dit 'speelveld' zowel formele als meer informele initiatieven actief zijn. Sommige burgerinitiatieven kunnen in de loop der jaren uitgegroeid zijn tot b.v. een vrijwilligersorganisaties die op de as tussen de samenleving en de overheid dichter bij de overheid staan, door de professionalisering die gebeurde en het feit dat ze b.v. werkingsmiddelen krijgen. Het kan hierbij gaan over initiatieven die helemaal van onderuit gestart zijn, door b.v. enkele buren, maar evengoed over initiatieven waarbij andere actoren of stakeholders betrokken zijn, want niet elke burger heeft dezelfde mogelijkheden om een spontaan burgerinitiatief te starten.

Hoofdstuk 4 : organisatiemodel

4.1. Het kader

Het voorbije werkjaar werd niet alleen ingezet op het realiseren van een aantal strategische en operationele doelen. Ook de samenwerking tussen de partners werd verder geoptimaliseerd.
BAZ koos bij de oprichting namelijk heel bewust voor een samenwerkingsmodel waarbij de expertise van de diverse partners zo optimaal mogelijk zou worden ingezet en er op basis daarvan co-creatieve processen zouden kunnen ontstaan. Dit met als doel meer impact te hebben dan dat de som van de delen zou kunnen.

We vertrokken van de vaststelling van Kaats en Opheij[6] dat het typische van een samenwerkingsverband tussen meerdere organisatie het gegeven is dat elke organisatie een eigen perceptie met zich meebrengt op vlak van belangen, gemeenschappelijke ambities, relaties, organisatie en proces. Om als samenwerkingsverband succesvol te zijn is het zinvol rond deze 5 factoren met elkaar in gesprek gaan.

Belangen: In elke organisatie zijn er verschillende soorten belangen: organisatiebelangen (doelen en kernwaarden van de organisatie), individuele belangen (persoonlijke overtuigingen en drijfveren) en collectieve belangen (die een groter doel nastreven). Elke partner die in een samenwerkingsverband stapt doet dit omdat hij hier als organisatie of individu een belang bij heeft. Dat belang bepaalt of en in welke mate organisaties en mensen capaciteit willen stoppen in de samenwerking.
De reden waarom een organisatie in een samenwerkingsverband stapt vertrekt ideaal gezien van de overtuiging dat wat er in het samenwerkingsverband zal gebeuren recht zal doen aan het eigen belang én dat het zelfs beter zal zijn dan mocht je het als organisatie alleen moeten doen.

Gemeenschappelijke ambitie: Samenwerken tussen organisaties gebeurt niet zomaar. Partijen komen samen door een probleem, een kans of geboden gelegenheid om samen aan een oplossing te werken. De samenwerking moet voor alle partijen iets opleveren en kenmerkend voor een samenwerkingsverband is dat dit verschillend kan zijn voor de betrokken partijen.
Een goed draaiend samenwerkingsverband is er een waar, vertrekkend van de eigen ambities en de eigen 'winsten', een gemeenschappelijke ambitie kan groeien die de betrokkenen bindt. Die gedeelde ambitie draagt ideaal gezien bij aan de ontwikkeling van het belang van elke partner. Waardoor partners geprikkeld worden om een bijdrage te leveren aan het samenwerkingsverband.
Hoe meer de samenwerkingsambitie in het verlengde ligt van de eigen organisatiestrategie hoe groter het draagvlak en daadkracht bij de invulling van de missie en visie van het samenwerkingsverband.

[6] Geïnspireerd op de masterthesis Kunst van samenwerken: de 5 factoren van samenwerking' van Yakup Vurgun

Relaties: Samenwerken is mensenwerk. Iedere betrokkene 'brengt zichzelf mee', met eigen cultuur, gevoelens, ervaring en achtergrond. In een goed draaiend samenwerkingsverband hebben de betrokkenen oprecht interesse in die drijfveren, overtuigingen en achtergrond van de verschillende partners.
De kans op succes van een samenwerkingsverband vergroot wanneer er geïnvesteerd wordt in een groepsdynamiek die groter is dan de som van de individuen.

Organisatie: Kenmerkend in een samenwerkingsverband is dat het gaat om samenwerking tussen mensen én tegelijk samenwerken tussen organisaties. Iedere samenwerking tussen organisaties is daarom ook een vorm van professioneel organiseren nodig rond communicatiestromen, rond hoe er concreet samengewerkt wordt, rond besluitvorming, verslaggeving, enz. En omdat het in een nieuwe structuur is, dient hier vanuit elke partner bewust tijd en energie gestoken worden, soms meer dan in de eigen organisatie omdat de afstand tussen collega's letterlijk en figuurlijk daar veel kleiner is.

Proces: Het vormgeven van samenwerkingsverbanden gaat gepaard met het balanceren tussen inhoud en proces. Ideaal gezien groeit de inhoud van het samenwerkingsverband door het proces dat samen gelopen wordt.

Dit kader vormde de basis om deze thema's op stuurgroepsniveau verder uit te werken.
Startpunt was een bevraging bij de partners naar een prioritering van deze 5 thema's vanuit hun perspectief.

Belangen	Gemeenschappelijke ambitie	Relatie	Organisatie	Proces
9	8	7	7	4

Bij de start van het samenwerkingsverband, nog voor BAZ effectief operationeel was, werd veel tijd genomen om rond deze thema's met elkaar in gesprek te gaan. Ondertussen sloten nieuwe medewerkers aan en bracht het departement WVG nieuwe inzichten.
Het verder expliciteren van **het belang van BAZ voor elke organisatie** en de **gemeenschappelijke ambitie** kregen in 2020 dan ook de volle aandacht.

Tot slot werkten we ook verder aan een flexibel organisatiemodel. Er lagen op dat vlak een aantal uitdagingen te wachten, zoals het expliciteren van de rollen en de opdracht van de verschillende overlegorganen, manieren zoeken voor kennisdeling tot en met uur-registratie e.d. Wie had gedacht dat dit zou leiden naar een paars mandje …

4.2. Het verhaal van het paarse mandje: naar een uniek BAZ-organisatiemodel

We gingen op stuurgroepsniveau op zoek naar een flexibel organisatiemodel waarbinnen de betrokkenheid en engagement van elke partner een plek kon krijgen, waar ruimte was om soms kort op de bal te spelen en tot actie te komen. Een model tenslotte waar ook ruimte was om nieuwe projecten te verkennen en op te zetten.
Zo kwamen we tot de metafoor waarbij het samenwerkingsverband op zich voorgesteld wordt door een mand, als 'ruimte' waarbinnen projecten uitgedacht, uitgewerkt en opgevolgd worden. Een mand waar op dit moment 5 partners deel van uitmaken, maar waar in de toekomst hopelijk meer initiatieven en organisaties bij aansluiten. In deze mand zitten op dit moment 2 grote projecten of 'bollen':

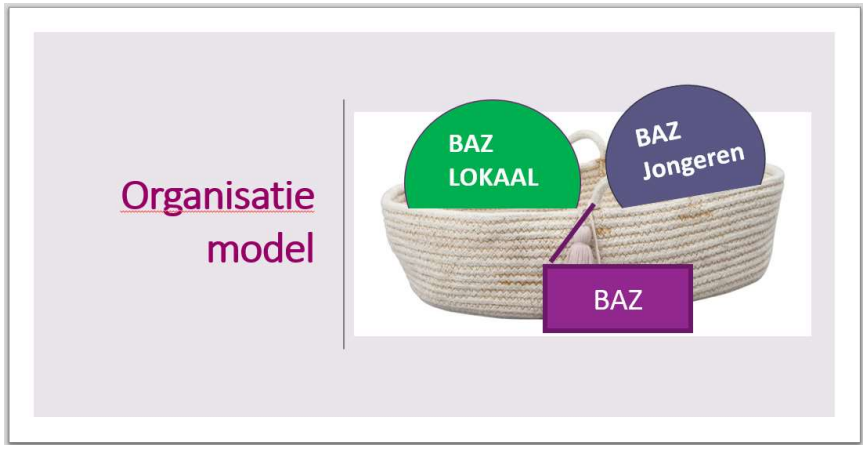

Zoals uit onderstaande toelichting blijkt, worden beide projecten gefinancierd door Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. EKC is hierbij penhouder van het project BAZ Jongeren. Lus vzw is penhouder van de 'groene bol'.
BAZ realiseert op deze wijze -ten voordele van de cliënten- in de schoot van het samenwerkingsverband een integratie van projecten die binnen de Vlaamse overheid (Welzijn) ondergebracht zijn bij verscheidene administratieve eenheden (agentschappen).

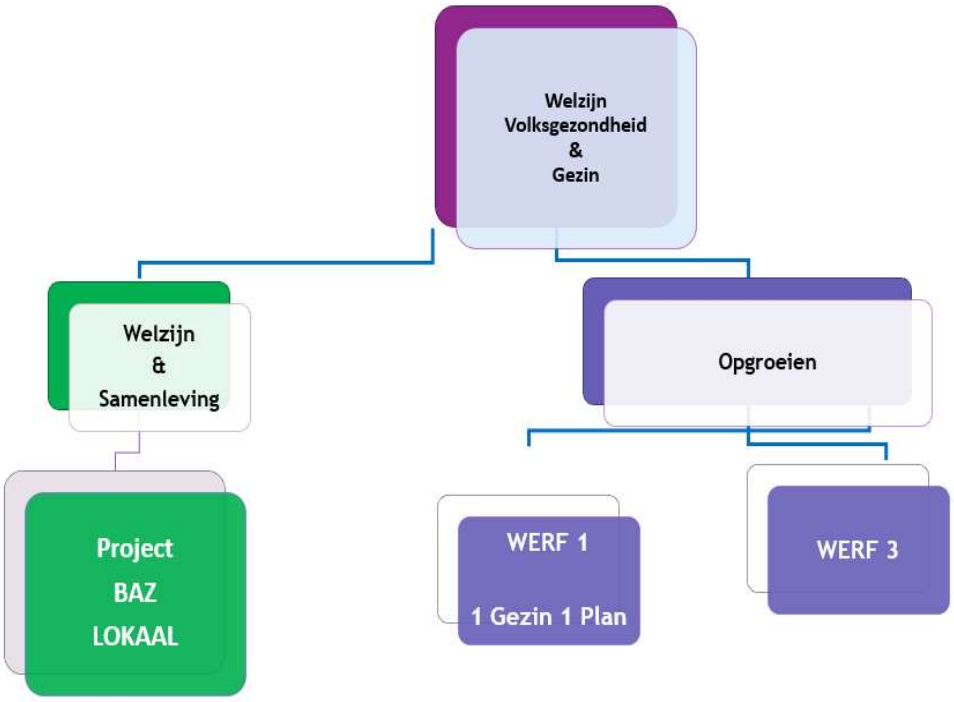

Zoals zal blijken uit het jaarplan 2021 werd BAZ Lokaal, waar in dit jaarverslag verder op toegespitst wordt, ondertussen omgedoopt tot BAZiel, om de 3 subprojecten die zich elk op een specifieke doelgroep richten, een meer evenwaardige plaats te geven. Maar daarover meer in het jaarplan 2021, nu gaan we graag dieper in op de acties uit 2020.

Hoofdstuk 5 : werkingsverslag 2020

Om als BAZ LOKAAL de rol van inspirator/stimulator/compagnon op te kunnen nemen voor burgers die willen bijdragen aan een zorgzame samenleving hebben we in 2020 een focus gelegd op 4 streefdoelen:

1. *Burgers **weten** dat ze in hun buurt en/of de ruimere samenleving bij elkaar terecht kunnen.*
2. *Burgers in kwetsbare situaties **voelen zich welkom** in deze initiatieven doordat die initiatieven/verenigingen proactief stappen zetten om een brug te vormen naar hen.*
3. *Burgers dragen **vanuit hun eigen krachten, talenten en capaciteiten** bij aan wat er beweegt in hun buurt en/of de ruimere samenleving.*
4. *Burgers krijgen goesting en concrete handvaten om **zelf initiatieven** op te zetten en **lokale besturen nemen hierbij bewust hun rol op in dit hele verhaal**.*

Deze streefdoelen werden vertaald in 4 strategische doelstellingen.

5.1. Strategische doelstelling 1: Burgerinitiatieven zichtbaar maken voor burgers, verenigingen, lokale besturen, welzijnsorganisaties

Van de operationele doelen die bij de start in 2020 uitgeschreven werden, werden 3 concrete acties gerealiseerd.

5.1.1. Externe communicatie

De pitch om BAZ bekend te maken werd verder op punt gesteld, er kwam een artikel in het jaarverslag WVG, er waren vele online contacten en ook enkele fysieke bekendmakingsacties zoals in Hasselt, Gent, Nijlen, Meerhout en Halen.

5.1.2. Verzamelen van goede praktijkvoorbeelden

In functie van de lancering van de website werden praktijkvoorbeelden van burgerinitiatieven verzameld. Er werd langsgegaan bij Ietsof vzw, Groenpark, De Nijlense Doorgeefvaas, een online babbel- en activiteitengroep voor mensen met en zonder beperking, Paraat in mijn straat, CoronalettersLokeren, De soepkar van Alderande, Corona Croissants, Samentuin Damhof en er werden contacten gelegd met de Warme tuin, LetsVlaanderen, BlinkOut, Heide Atelier vzw, CasaDiColore en BIJS vzw. We verzamelden er verhalen en beeldmateriaal.

5.1.3. De website

Het uitwerken van een inspiratiebundel over hoe je in een bepaalde buurt /wijk/ gemeente de initiatieven van pijler 2 op het spoor komt, ze bekendmaakt en verspreidt, werd vertaald naar het initiëren van een dynamisch en digitaal inspiratie-platform.

De bijgevoegde projectfiche 'Bouwen inspirerende website' geeft een gedetailllerd overzicht van de stappen die gevolgd werden in voorbereiding op het bouwen van een dynamische website.

Het definiëren van wat we precies verstaan onder burgerinitiatieven, wie onze strategische partners zijn in het uitbouwen van een tweede welzijnspijler, wat we hen te bieden hebben en op welke manier we dit zullen bekendmaken, waren de basis voor het opmaken van een conceptnota voor de site, waarmee we de onderhandelingen met een externe partner begonnen.

Deze besprekingen mondden uit in een platform dat verschillende mogelijkheden biedt op maat van de diverse stakeholders.

In samenwerking met Novation werd in 2020 de website van BAZ gelanceerd. Het is een dynamisch inspiratie-platform geworden dat in de toekomst ook kansen wil bieden als lerend netwerk. Het aanbod dat BAZ heeft naar zowel burgers, verenigingen, maar ook welzijnsorganisaties als lokale besturen wordt op het platform verhelderd in de rubriek 'BAZ inspireert'. Maar is er meer. Burgerinitiatieven krijgen de gelegenheid om zich aan te melden via een aanvraagformulier en hun project voor te stellen op 'Inspireer elkaar' zodat anderen geïnspireerd worden en terecht kunnen bij deze 'goede praktijken'.

Vergeet niet een kijkje te nemen op www.burgersaanzet.be

5.2. Strategische doelstelling 2: Pro-actief met verenigingen en organisaties aan de slag gaan rond gastvrijheid en welkom heten

Van deze strategische doelstelling werden 4 concrete acties uitgerold.

5.2.1. De workshop 'Iedereen welkom in jouw vereniging'

De workshop 'Iedereen welkom in jouw vereniging' werd uitgewerkt op basis van de expertise van de verschillende partnerorganisaties en op basis van de verzamelde ervaringen van verschillende mensen in kwetsbare situaties.

Met deze workshop richtten we ons op lokale verenigingen die samen met hun (bestuurs)leden wilden nadenken en stappen wilden zetten om hun vereniging meer inclusief te maken en iedereen welkom te heten in hun vereniging.

Wegens de coronamaatregelen werd deze workshop, die oorspronkelijk bedoeld was om in levende lijve plaats te vinden, omgezet in een (korter) online aanbod. In de online workshop "Iedereen welkom in jouw vereniging" inspireerden we de deelnemers hoe ze 'iedereen, welkom kunnen laten voelen, dachten we samen met hen na over 'werkende elementen' en stelden we samen met de deelnemers een eerste plan van aanpak op voor hun vereniging. De workshop werd uitgetest en wordt momenteel verder verfijnd en online verder uitgerold (zie Jaarplan 2021).

5.2.2. De inspiratiebundel gebaseerd op verhalen van mensen in kwetsbare situaties

In 2020 gingen we het gesprek aan met vijf mensen in kwetsbare situaties over positieve en negatieve ervaringen bij hun deelname aan het verenigingsleven. We gingen in gesprek met iemand die het financieel niet al te breed heeft, iemand die slechtziend is, een vrouw met autisme, een man met het syndroom van Down en een meisje met een beperking.

Deze gesprekken resulteerden in vijf mooie en krachtige verhalen die inzicht geven in de verschillende drempels die deze mensen ervaren, maar die ook tal van tips bieden aan verenigingen die inclusief willen zijn. Wat deze verhalen vooral naar voren brachten is dat er nooit een kant en klare oplossing voorhanden is en dat wat voor de ene persoon goed werkt, misschien voor de andere een drempel is. Individueel afstemmen en het gesprek aangaan, kwam als tip in elk van deze gesprekken naar boven.

De verhalen worden gebruikt in de workshop 'Iedereen Welkom in jouw vereniging' en zullen in 2021 verder aangevuld en gepubliceerd worden (zie Jaarplan 2021).

5.2.3. Het opzetten van proeftuinen

Wijkwerking Groenpark

- **De oorspronkelijke vraag aan BurgersAanZet:** hoe mensen in eenzaamheid bereiken en betrekken?
- **Corona:** Toen corona uitbrak en het land op slot ging, ondernam de wijkwerking Groenpark verschillende initiatieven: De Coronafoon, 't half uurtje voor je buur(t), Gedachtenbundel… . Hier bleek dat zij plots wel veel mensen bereikten die ze voorheen niet bereikten. Plots zat iedereen in het zelfde schuitje en dat bleek voor vele mensen de drempel te verlagen.
- **Goede praktijk** voor de BurgersAanZet Roadshow: de initiatieven die Groenpark tijdens corona namen werden opgenomen als goede praktijken tijdens de Roadshow in Nijlen.

5.2.4. Aan de slag met de vraag van VIVEL

VIVEL ondersteunt de zorgraden die de eerstelijnszones (ELZ) aansturen.

Vraag van de zorgraden: hoe kunnen we personen met een zorgvraag betrekken in de werking van de zorgraad?

Corona: VIVEL andere prioriteiten

Aanbod: Workshop 'Iedereen welkom' op maat van de zorgraden

Betrokkenheid op elkaar

5.3. Strategische doelstelling 3: Aandacht voor een krachtgerichte en netwerkversterkende kijk op vrijwilligers en vrijwillig engagement

Hier hebben de corona-maatregelen het meeste roet in het eten gegooid:
Contacten/projecten die op stapel stonden in Halen, Tienen, CAW Kempen, Gent, Sint-Joost-ten-Node werden on hold gezet, uitgesteld.
Op zoek naar nieuwe pistes voor 2021:

- Workshop Krachtige burgers maken het verschil
- Samenwerking en uitwisseling met Vrijwilligerswerk.be

5.4. Strategische doelstelling 4: Burgers goesting geven om aan de slag te gaan en lokale besturen meenemen in hun rol hierin.

5.4.1. BAZ on the road

BAZ wil burgers prikkelen en inspireren om zelf actie te ondernemen, initiatieven op te zetten en biedt burgers daarbij ondersteuning. In 2020 werkten we het concept van een inspiratiemoment uit: BurgersAanZet on the road. Met dit inspiratiemoment willen we burgers inspireren met goede voorbeelden en goesting geven om zelf aan de slag te gaan.

- Er werd in 2020 **een blauwdruk** uitgewerkt van dit inspiratiemoment alsook van een opvolgsessie waarin we na het inspiratiemoment verder aan de slag gaan met geïnteresseerde burgers.
- Er werden ook **praktijken** verzameld die tijdens de inspiratiemomenten konden dienen als goede voorbeelden.
- Het concrete opzetten van lokale inspiratiemomenten en aan de slag sessies werden verhinderd door de coronamaatregelen. Daarom werd in het tweede deel van het jaar resoluut gekozen voor een onlinestrategie. Zo werd de organisatie van een BurgersAanZet inspiratiemoment in de gemeente Nijlen naar aanleiding van de opening van een nieuw buurthuis omgezet in **een online inspiratiemoment** *(link naar online event toevoegen)*:
    - Er werd gekozen voor inspirerende praktijken die ook tijdens de strenge coronamaatregelen mogelijk waren: online babbelgroepen, coronaletters, een doorgeefvaas, Paraat in mijn straat, de Coronafoon, een coronagedachtenbundel en het half uurtje voor mijn buurt…
    - Burgers wisselden op basis van deze praktijken uit wat ze in deze tijden voor elkaar kunnen betekenen en er werd een aanzet gegeven om samen verder aan de slag te gaan.
    - Er werd samen met de gemeente Nijlen ook een filmpje gemaakt over het buurthuis en welke informele initiatieven daar genomen kunnen worden eens we elkaar weer fysiek kunnen ontmoeten (link naar filmpje toevoegen).
    - Er werd na dit inspiratiemoment een opvolgsessie georganiseerd om geïnteresseerde burgers verder te ondersteunen.
- Op basis van dit eerste proeftraject (draaiboek, online inspiratiemoment en opvolgsessie) worden momenteel de *lessons learned* verder verzameld en zullen in 2021 deze

inspiratiemomenten in de vijf verschillende provincies zowel online als hopelijk ook offline worden uitgerold (zie Jaarplan 2021).

- In 2020 werd ook gedeeltelijk geïnventariseerd welke initiatieven er nu door corona genomen werden, wat maakte dat burgers in deze periode zoveel informele initiatieven namen en waarom ze zich extra inzetten voor elkaar, wat goede ondersteunende maatregelen waren en vooral wat de meerwaarde van deze informele initiatieven voor mensen waren. In 2021 wordt verder werk gemaakt van deze bevindingen: welke zaken zijn de moeite om te verduurzamen, welke aanbevelingen kunnen we formuleren…?

5.4.2. Het ontwikkelen van een online workshop voor lokale besturen

Uit de voorbereidende gesprekken die in de loop van 2019 met lokale besturen gebeurden weerhielden we o.a. het volgende (en we verwijzen hier graag naar het jaarverslag BAZ2019):

- Steden en gemeenten erkennen het belang van informele initiatieven en betrokkenheid op elkaar.
- De zichtbaarheid van informele initiatieven kan beter.
- Er bestaan heel wat drempels voor mensen in kwetsbare situaties om te participeren
- Men wil meer buurtgericht aan de slag gaan
- Kleinere steden en gemeenten staan vaak in een spreidstand door gebrek aan middelen en personeel om alle taken op te nemen.
- Zoektocht naar vrijwilligers verloopt moeizaam
- Kansarmoede, eenzaamheid en probleemwijken vormen grote uitdagingen

De workshop omtrent de rol die lokale besturen kunnen opnemen ten aanzien van burgerinitiatieven werd verder verfijnd en op punt gesteld. Hoe we hierin tewerk gaan wordt uitgebreid toegelicht in de Projectfiche 'Workshop rol en positie'. Daarnaast biedt BAZ de mogelijkheid voor een coachingtraject dat lokale besturen helpt dieper in te gaan op hoe ze hun rol concreet kunnen invullen, welke de voorwaarden zijn om een tweede welzijnspijler uit te bouwen en hoe ze optimaal kunnen samenwerken met krachtgerichte en netwerkversterkende vrijwilligers die willen bijdragen aan de vermaatschappelijking van de zorg. De inhoud van het coachingtraject staat gedetailleerd beschreven in de overeenkomstige projectfiche 'Coachingtraject'.

Er werden hieromtrent in 2020 een aantal gesprekken gevoerd met kleinere en middelgrote gemeenten die interesse hebben in het bouwen van een tweede welzijnspijler, maar niet goed weten hoe ze dit concreet moeten aanpakken.
Deze ervaring leerde ons om ook aan de slag te gaan met gemeenten vanuit hun concrete vragen en verwachtingen. Deze vraaggestuurde manier van werken werd opgenomen in het jaarplan 2021.